

Titaanien
kosto

TOIM.
JURI
NUMMELIN
NTAMO

Titaanien kosto

Titaanien kosto

*Seikkailu- ja
muuta kertovia runoja*

TOIMITTANUT

JURI NUMMELIN

NTAMO
Helsinki

2021

© Juri Nummelin

ISBN 978-952-215-837-6

ULKOASU & TAITTO

Göran de Kopior

KANNEN KUVA

Cornelius van Haarlem, *Titanernes fald* (1588–1590), öljy, 239 x 307 cm,
Statens Museum for Kunst, Kööpenhamina, Tanska

VALMISTAJA

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

NTAMO

Helsinki 2021

www.ntamo.net

Lufijalle

Titaanien kosto on jatkoa *Titaanien laululle* (ntamo 2014). Aiempaan teokseen olin koonnut runoja, joita vaikealla alaotsikolla luonnehditaan ”historiallisiksi, eksoottisiksi ja kauhurunoinaiksi”. *Titaanien koston*akin voisi olla sama alaotsikko, mutta nyt olen päättänyt kutsua kirjaan valittuja tekstejä ”seikkailurunoinaiksi” samaan tapaan kuin on olemassa ”seikkailukertomuksia”.

Pääosassa ovat niin sanotut kertovat runot, toisin sanoen balladeja ja epiikkaa, jotka ottavat aiheensa menneisyydestä tai kuvitelluista jylhistä tapahtumista. Kysymys ei kuitenkaan ole kansantarinoista (vaikka osa runoista käyttääkin niitä hyväkseen), vaan pikemminkin 1700- ja 1800-lukujen romantiikan ilmapiirissä syntyneestä modernista runoudesta. Lajityypin valtakausi päättyi jonnekin 1800-luvun loppuun, tosin 1900-luvun alkupuolen runosuuntauksissa on kirjoitettu myös fantastisia ja kauhurunoja, joiden muoto on nimenomaan kertova. Suomessa kertova runous eli 1900-luvun puoliväliin vielä arkkiveisuissa, opettavaisissa tai uutismaisissa teksteissä, joita julkaistiin pieninä neljä- tai kahdeksansivuisina vihkoina. Sittemmin iskelmäryiikan on nähty perineen kertovan runouden manttelin, joskin traditio on iskelmistäkin kadonnut; Suomi-folkissa ja -folkpopissa se yhä elää.

Olen ottanut opikseni aiemman teoksen saamasta kritiikistä ja ollut tarkempi: uuden teoksen runot ovat nyt entistä selvemmin kertovia. Erityinen kiitos Juha-Pekka Kilpiölle, jonka arvostelu *Tuli & Savu* -lehdessä on ehkä oivaltavin, minkä olen ikinä mistään tekemästani saanut. Jo arvion otsikko on mainio: ”Genrerunon graal”. Sillä juuri tästä on kysymys: voimme tulkita vanhat korkeakulttuuriset tekstit *genrerunoina* ja lähestyä niitä vapaana nationalistista tai muista historiallisista rasitteista. Tällaiset runot tosin tapaavat esittää rasistisia ja seksistisiä näkemyksiä, joita ei tässä propagoida.

Samalla kannattaa huomata, että kertova runo voi toimia vastapainona 1900-luvun runouden suurelle keskeisyyriselle kertomukselle: se ei kerro nimenomaisesti runoilijasta, tekijästä tai sitä lähenevästä minästä vaan tarjoaa mahdollisuuden muille äänille. Esimerkiksi Leevi Lehto ja Teemu Manninen ovat tahoillaan olleet kiinnostuneita kertovan runouden mahdollisuuksista.

Erona edelliseen teokseen on myös se, että tämä on tarkemmin teemoiteltu. Aiheiden mukaan jäsennelty oli *Titaanien laulukin*, sitä vain ei sisällysluettelon perusteella pystynyt pääättelemään.

Jälleen esitellään lopuksi kirjailijat. Osa tekijöistä on tunnettuja, osa unohdettuja; mukana on myös vanhoja suomennoksia niin maamme ruotsinkielisiltä runoilijoilta kuin ulkomaisilta kirjoittajiltakin. Olen onnistunut myös selvittämään, missä ilmestyi alun perin Uuno Kailaan hermeettinen ”Mysterio”, jonka olisin halunnut jo edelliseen kirjaan. Huomautettakoon, että tässä välissä ilmestyi tekemäni valikoima Kailaan kauhurunoja ja -novelleja nimellä *Hauta meren alla* (Helmivyö 2019). ”Mysterio”-runoa siinä ei kuitenkaan ole.

Titaanien laulussa ei ollut tekijänoikeussyistä yhtään Larin-Kyöstin runoa, *Titaanien kostossa* niitä on useita. Ehkä vielä saamme kokonaisen teoksen Larin-Kyöstin eksoottisia seikkailu- ja kauhurunoja!

Erityinen kiitos Matti Järviselle avusta kirjan teossa, ja kiitos kuuluu myös niille kirjailijoiden perikuntien edustajille, jotka myönsivät lupia runojen julkaisuun. Kiitos vielä niillekin, jotka auttoivat metsästäämään perikuntia.

Turussa 16. kesäkuuta 2021

Juri Nummelin

3
Historiallista
seikkailua

AHLQVIST
AHO
ARTTI
DAHLMAN
KAATRA
KAILAS
KAUKONEN
KIVI
KORPELA
KOSKELA
J. KROHN
K. KROHN
LARIN-KYÖSTI
LEINO
LEPPÄKOSKI
LERMONTOV
LEWIS
LIINAMAA
LONGFELLOW
LOUNASHEIMO
LÖNNBECK
OKSANEN
PROCOPÉ
PUNNUS
RNEBERG
RÄNNÄRI
SOINI
STRINDBERG
SUOMELA
SUUR-JUHOLA
TAVASTSTJERNA
UOTILA
WEIJOLA
WREDE

**Kertova runo
tarjoaa
mahdollisuuksia
muille äänille.**

JURI NUMMELIN

NTAMO 2021



9 789522 158376

ISBN 978-952-215-837-6